

RETTENS KENDELSE (Fjerde Afdeling)
8. november 2001 *

I sag T-65/96 DEP,

Kish Glass & Co. Ltd, Dublin (Irland), ved solicitor M. Byrne og med valgt
adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Lyal, R. Caudwell og
B. Doherty, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: engelsk.

støttet af:

Pilkington United Kingdom Ltd, Saint-Helens, Merseyside (Det Forenede Kongerige), ved solicitor J. Kallaughar og advokaterne A. Weitbrecht og M. Hansen, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient,

angående en begæring om fastsættelse af de sagsomkostninger, sagsøgeren skal erstatte intervenienten Pilkington United Kingdom Ltd i henhold til Rettens dom af 30. marts 2000 i sag T-65/96, Kish Glass mod Kommissionen (Sml. II, s. 1885),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras, og dommerne V. Tiili og P. Mengozzi,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

afsagt følgende

Kendelse

Faktiske omstændigheder, retsforhandlinger og parternes påstande

- 1 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 11. maj 1996 anlagde selskabet Kish Glass & Co. Ltd (herefter »Kish Glass«) sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 21. februar 1996 (sag IV/34.193 — Kish Glass), hvorved en af dette selskab indgivet klage var blevet afvist. Ved kendelse af 30. juni 1997 gav formanden for Rettens Tredje Afdeling selskabet Pilkington United Kingdom Ltd (herefter »Pilkington«) tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande.
- 2 Ved dom af 30. marts 2000 i sag T-65/96, Kish Glass mod Kommissionen (Sml. II, s. 1885), har Retten frifundet Kommissionen og idømt Kish Glass sagens omkostninger. Ved kendelse af 10. august 2000 har Retten tilpligtet Kish Glass at betale Pilkington's omkostninger.
- 3 Den 15. juni 2000 har Kish Glass iværksat appel af Rettens dom af 30. marts 2000. Appelsagen verserer for Domstolen.
- 4 Efter Rettens kendelse af 10. august 2000 modtog Kish Glass fra Pilkington's advokat en omkostningsopgørelse på et beløb af 4 946 703 belgiske frank (BEF).

- 5 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. februar 2001 har Kish Glass i henhold til artikel 92, stk. 1, i Rettens procesreglement fremsat begæring om fastsættelse af sagsomkostningerne, idet selskabet har nedlagt påstand om, at de udgifter, der kan kræves erstattet af Pilkington, fastsættes til 400 000 BEF.
- 6 Ved en skrivelse modtaget på Rettens Justitskontor den 7. marts 2001 har Kommissionen meddelt, at den ikke ønsker at indgive indlæg.
- 7 Den 7. marts 2001 har Pilkington indgivet et indlæg, hvori selskabet har nedlagt påstand om, at de udgifter, det kan kræve erstattet, fastsættes til 4 946 703 BEF.

Retlige bemærkninger

Parternes argumenter

- 8 Kish Glass har for det første gjort gældende, at det beløb, Pilkington har krævet i erstatning for afholdte udgifter, er umådeholdent stort i betragtning af, at Pilkington var intervenient i hovedsagen.
- 9 Kish Glass har for det andet gjort gældende, at udgifterne til advokatsalærer bør begrænses til dem, som er afholdt med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling for Retten, og dermed ikke omfatte dem, som ikke har relation til interventionsproceduren. I den forbindelse har selskabet præciseret, at en del af de udgifter, Pilkington har krævet erstattet, vedrører gennemgang af en undersøgelse foretaget af analyseinstituttet Lexecon. Denne undersøgelse har

ikke spillet nogen rolle i forbindelse med forhandlingerne for Retten, hvorfor omkostningerne herved ikke bør anses for at være udgifter, som kan kræves erstattet. Det samme gælder ifølge Kish Glass for de salærer, som er blevet opkrævet for ydelser præsteret efter retsmødet, selv om hverken sagens parter eller intervenienten var blevet anmodet om at tage stilling til noget til brug for sagens behandling efter forhandlingerne for Retten.

- 10 For det tredje har Kish Glass gjort gældende, at de advokatsalærer, Pilkington er blevet opkrævet for udarbejdelse af interventionsbegæringen og de indlæg, som er blevet indleveret under den skriftlige forhandling, samt for deltagelsen i retsmødet, er umådeholdent store og uforholdsmæssige i forhold til dem, Kish Glass er blevet opkrævet af sine egne advokater.
- 11 Kish Glass har endelig dels understreget, at Pilkington under forhandlingerne er blevet bistået af fire »seniorpartnere«, uden at dette var objektivt begrundet, dels anført, at hver af de opkrævninger, som er blevet sendt til Pilkington, indeholder en post betegnet »network services«, og selskabet har gjort gældende, at disse beløb ikke skal anses for at være udgifter, der kan kræves erstattet, eftersom der er tale om generelle omkostninger, som advokatkontorerne sædvanligvis selv bærer.
- 12 Pilkington har gjort gældende, at de udgifter, selskabet har afholdt i forbindelse med hovedsagen, ikke er umådeholdent store i betragtning af den betydning, sagen havde for dets interesser, og i betragtning af kompleksiteten af de spørgsmål, den vedrørte.
- 13 Pilkington har særligt gjort gældende, at den indgående gennemgang af Kommissionens undersøgelse såvel ud fra et juridisk som et økonomisk synspunkt har været nødvendig for udarbejdelsen af interventionsbegæringen. Desuden indebar udarbejdelsen af interventionsindlæggene, gennemgangen af de skriftlige indlæg indgivet af de øvrige parter i sagen og forberedelsen af det mundtlige indlæg til retsmødet samt deltagelsen i retsmødet, at der blev foretaget en indgående gennemgang af sagen og den relevante retspraksis.

- 14 Pilkington har dernæst understreget, at fordi hovedsagen i det væsentlige vedrørte spørgsmålet om afgrænsning af det relevante marked, anså selskabet det for nødvendigt at inddrage Lexecon, som er et institut, der foretager økonomiske analyser. Bl.a. blev Pilkington's advokater bistået af en økonom fra Lexecon under det retsmøde, som fandt sted den 28. april 1999.
- 15 Pilkington har endelig anført, at selskabet efter Rettens dom af 30. marts 2000 har været nødsaget til at fremsætte begæring i medfør af procesreglementets artikel 85 om, at Retten traf afgørelse om de udgifter, intervenienten har afholdt.

Rettens bemærkninger

- 16 Artikel 92, stk. 1, i Rettens procesreglement har følgende ordlyd:

»Opstår der tvist om, hvilke udgifter der kan kræves erstattet, træffer Retten efter begæring af en part og efter at have hørt den anden part ved kendelse endelig afgørelse herom.«

- 17 Ifølge procesreglementets artikel 91, litra b), er de udgifter, som kan kræves erstattet, »nødvendige udgifter, som parterne har afholdt med henblik på sagens behandling, især rejse- og opholdsudgifter og vederlag til befuldmægtigede, rådgivere eller advokater«.
- 18 Det følger af fast retspraksis, at Fællesskabets retsinstanser ikke er kompetente til at fastsætte de beløb, som parterne skal udrede i honorarer til deres egne

advokater, hvorimod de kan fastsætte den del af disse beløb, der kan søges godtgjort hos den part, som idømmes sagens omkostninger (kendelse afsagt den 26.11.1985 af formanden for Domstolens Tredje Afdeling i sag 318/82, Leeuwarder Papierwarenfabriek mod Kommissionen, Sml. s. 3727, præmis 2, Rettens kendelse af 25.2.1992, forenede sager T-18/89 og T-24/89 DEP, Tagaras mod Domstolen, Sml. II, s. 153, præmis 13, af 9.6.1993, sag T-78/89 DEP, PPG Industries Glass mod Kommissionen, Sml. II, s. 573, præmis 36, og af 7.3.2000, sag T-2/95 DEP, Industrie des poudres sphériques mod Rådet, Sml. II, s. 463, præmis 21).

- 19 Da der ikke i fællesskabsretten findes bestemmelser om tariffer herfor, er Fællesskabets retsinstanser frit stillet ved deres vurdering af de foreliggende oplysninger, idet de dog skal tage hensyn til sagens genstand og karakter, dens betydning fra et fællesskabsretligt synspunkt og konkrete vanskeligheder, såvel som til omfanget af det arbejde, som de pågældende befuldmægtigede og rådgivere har haft i forbindelse med sagen, samt til parternes økonomiske interesse i sagen. Der skal herved ikke tages hensyn til en national tarif for advokaters salærer eller til en eventuel aftale herom mellem den pågældende part og dennes befuldmægtigede eller advokater (kendelserne i sagen Leeuwarder Papierwarenfabriek mod Kommissionen, præmis 3, og i sagen Tagaras mod Domstolen, præmis 13, Rettens kendelse af 8.3.1995, sag T-2/93 DEP, Air France mod Kommissionen, Sml. II, s. 533, præmis 16 og af 24.3.1998, sag T-175/94 DEP, International Procurement Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 601, præmis 10, samt kendelsen i sagen Industrie des poudres sphériques mod Rådet, præmis 22).
- 20 Der skal endelig tages hensyn til, at en intervenients opgave under retsforhandlingerne normalt lettes betydeligt ved det arbejde, som er blevet udført af den egentlige part i sagen, hvis påstande intervenienten er indtrådt til støtte for (Domstolens kendelse af 4.2.1993, sag C-191/86 DEP, TEC mod Rådet, ikke trykt i Samling af Afgørelser). Da en intervention i sagens natur er underordnet hovedsøgsmålet, kan den, bortset fra i ganske usædvanlige tilfælde, ikke være forbundet med så store vanskeligheder som dette (Rettens kendelser af 22.3.1999, sag T-97/95 DEP, Sinochem mod Rådet, Sml. II, s. 743, præmis 17, og i sagen Industrie des poudres sphériques mod Rådet, præmis 23).

- 21 I det foreliggende tilfælde skal det for det første fremhæves, at tvisten vedrørte komplicerede økonomiske og juridiske spørgsmål, som er blevet undersøgt af Pilkington's advokater.
- 22 For det andet bemærkes, at Pilkington ikke blot har gengivet sagsøgtens argumenter, men har tilføjet nye argumenter til disse. De indlæg, selskabet har afgivet, har været relevante og har bidraget til at klarlægge de problemer, der var blevet rejst i sagen.
- 23 For det tredje skal det for så vidt angår den økonomiske interesse i sagen blot bemærkes, at den klage, som var genstand for den anfægtede beslutning, vedrørte grove overtrædelser af artikel 82 EF, som angiveligt var blevet begået af Pilkington.
- 24 Følgelig er høje salærer som udgangspunkt berettigede under hensyn til sagens karakter og parternes, særligt Pilkington's, økonomiske interesse i sagen (jf. kendelsen i sagen Air France mod Kommissionen, præmis 24).
- 25 Det arbejde, sagen har kunnet medføre for Pilkington's rådgivere, herunder gennemgang af og stillingtagen til den juridiske litteratur, relevante bestemmelser og retspraksis, har imidlertid ikke været af et omfang, som kan begrunde et salær af en størrelse som det forlangte. Hertil kommer, at Pilkington's rådgivere allerede havde kendskab til sagen, idet de havde repræsenteret selskabet under den administrative procedure i sagen. Dette har ikke blot kunnet lette deres arbejde, men også begrænse den tid, de måtte bruge på sagen (Rettens kendelser af 30.10.1998, sag T-290/94 DEP, Kaysersberg mod Kommissionen, Sml. II, s. 4105, præmis 20, og i sagen Industrie des poudres sphériques mod Rådet, præmis 30).

- 26 For så vidt angår den omstændighed, at Pilkington's juridiske rådgivere under retsmødet blev bistået af en økonom, må dette anses for at have været unødvendigt. De udgifter og honorarer, som er afholdt i den forbindelse, er således ikke nødvendige udgifter i procesreglementets artikel 91, litra b)'s forstand.
- 27 Hvad angår det dokument, som blev udarbejdet af det institut for økonomiske analyser, Pilkington havde engageret, bemærkes for det første, at dette dokument ikke fremkom rettidigt til Retten, som derfor ikke tog det i betragtning, og for det andet, at det var blevet udarbejdet i 1994 i forbindelse med den administrative procedure i sagen. Det følger heraf, at de udgifter og honorarer, som er afholdt i forbindelse med gennemgangen af dette dokument, ikke udgør nødvendige udgifter i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i den nævnte bestemmelse i procesreglementet.
- 28 Det bemærkes endelig, at det følger af fast retspraksis, at selv om begrebet »nødvendige udgifter« i procesreglementets artikel 91, litra b), som udgangspunkt kun kan antages at dække vederlaget til én advokat (kendelsen i sagen PPG Industries Glass mod Kommissionen, præmis 39), må der først og fremmest tages hensyn til, om det antal timer, der samlet er medgået til arbejdet, kan anses for objektivt nødvendigt med henblik på sagens behandling ved Retten, uanset hvor mange advokater arbejdet har været delt mellem (kendelsen i sagen Kaysersberg mod Kommissionen, præmis 20).
- 29 Hertil kommer, at Fællesskabets retsinstansers mulighed for at vurdere værdien af det arbejde, en advokat har præsteret, afhænger af, hvor præcise oplysninger der gives (Rettens kendelse af 12.5.1997, sag T-561/93 DEP, Tiercé Ladbroke mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 23, og af 25.6.1998, forenede sager T-177/94 DEP, T-377/94 DEP og T-99/95 DEP, Altmann m.fl. mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 299, og II, s. 883, præmis 20).

- 30 Under hensyn til det ovenfor anførte findes det derfor passende at fastsætte de udgifter, der til dato er afholdt i forbindelse med sagen, og som kan kræves erstattet, til i alt 1 200 000 BEF.

Af disse grunde

bestemmer

RET TEN (Fjerde Afdeling)

De sagsomkostninger, som Kish Glass & Co. Ltd skal erstatte intervenienten Pilkington United Kingdom Ltd, fastsættes til 1 200 000 BEF.

Således bestemt i Luxembourg den 8. november 2001.

H. Jung

Justitssekretær

M. Vilaras

Afdelingsformand